

Brüsszel, 2017.11.29.
COM(2017) 707 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

**A jelenkor társadalmi kihívásaira választ adó kiegyensúlyozott szellemitulajdonjog-
érvényesítési rendszer**

{SWD(2017) 430 final}

I. BEVEZETÉS

A hatékony, kellően átgondolt és kiegyensúlyozott szellemi tulajdon-rendszerek az innovációba és növekedésbe való befektetés előmozdításának kulcsfontosságú eszközét jelentik. A szellemi tulajdon-jogok jelentik a vállalkozások, az alkotók és a feltalálók rendelkezésére álló egyik legfontosabb eszközt, amelynek segítségével megtermelik a tudásba és alkotásba való befektetésük hozamát. Különböző tanulmányok becslése szerint a fokozott szellemi tulajdonjog-igényű ágazatok az EU GDP-jének 42 %-át (éves szinten mintegy 5700 milliárd EUR-t), az összes munkahely 38 %-át generálják¹, és az EU exportjának 90 %-ához járulnak hozzá².

A digitális forradalom új lehetőségek tárházát nyitotta meg. Az internet sokkal szélesebb fogyasztói réteghez juttatta el az innovatív termékeket, technológiát és a kreatív tartalmat, lehetővé téve ezzel az innovátorok és alkotók számára új piacok és közönség elérését. A digitális forradalom azonban az EU szellemi tulajdon-rendszerét is nagyobb kockázatnak teszi ki. Az online környezet a szellemi tulajdon-jogokat sértő termékek és tartalom sokkal szélesebb körű és gyorsabb elterjedését teszi lehetővé, és gyakran nehezebbé teszi a fogyasztók számára a jogsértő termékek és tartalom eredetétől és legálitól való megkülönböztetését. Ezen túlmenően a szellemi tulajdonjog-sértők hamis személyazonosság mögé bújhatnak, és gyakran az EU-n kívül találhatóak, gyenge jogérvényesítési rendszerrel rendelkező joghatóságokban.

Mindez a **szellemi tulajdont érintő jogsértések** számának **globális** növekedését idézte elő³. Manapság a hamisított és kalózttermékek a globális kereskedelem 2,5 %-át teszik ki. Az uniós ipart mindez súlyosan érinti: egy nemrégiben készült tanulmány⁴ szerint az EU-ba irányuló teljes import 5 %-a hamisított és kalózttermékekből áll, ami körülbelül 85 milliárd EUR értékű illegális kereskedelmet jelent.

A szellemi tulajdon-jogok megsértése sajátos veszélyt jelent azokra az ágazatokra, amelyekben az uniós vállalkozások világvezetők, mint például a ruházati és luxuscikkek, valamint a gyógyszerek területén, és jelentős bevételkiesést, valamint munkahelyek megszűnését idézi elő ezen ágazatokban. Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) nemrégiben elemezte a szellemi tulajdont érintő jogsértések jellegét, nagyságrendjét és hatását kilenc ágazatban⁵, és 48 milliárd EUR-ra tette a teljes uniós veszteséget⁶. Európa kreatív és kulturális iparágait (zene, film, szoftver, könyvek) szintén hátrányosan érinti

¹ Figyelembe véve mind a közvetlen, mind a közvetett foglalkoztatást.

² EUIPO, *Intellectual property rights intensive industries and economic performance in the EU* (Fokozott szellemi tulajdonjog-igényű iparágak és gazdasági teljesítmény az EU-ban), 2016.

³ Mindemellett néhány pozitív fejlemény is történt. A szerzői jog területén bevezetett új üzleti modellek például a szerzői jogot érintő jogsértések számának csökkenéséhez vezettek egyes piacokon (elérhető a következő weboldalon: <https://copia.is/library/the-carrot-or-the-stick/>). A jogszerű kínálat sikeres kialakítása persze hatékony jogérvényesítési intézkedések függvénye is. A Bizottság következetesen úgy vélte, hogy az online kalózkodás elleni küzdelmet például a jogszerű ajánlatok kialakítását és oktatási kezdeményezéseket magukban foglaló kiegészítő jellegű intézkedésekkel kell ötvözni (lásd például: a Bizottság közleménye *a kreatív online tartalom belső piaci helyzetéről* [COM/2007/0836 végleges] és „*A korszerű, európaibb szerzői jogi keret felé*” című bizottsági közlemény [COM(2015) 626 final]).

⁴ OECD/EUIPO, *Trade in Counterfeit and Pirated Goods: Mapping the Economic Impact* (Hamisított és kalózttermékekkel folytatott kereskedelem: a gazdasági hatás felmérése), 2016.

⁵ Kozmetikai cikkek és testápolószerek; ruházati cikkek, kiegészítők és lábbelik; sportcikkek; játékok; kézitáskák és bőröndök; ékszerek és órák; zenei felvételek; szeszes italok és bor; valamint gyógyszerek.

⁶ Elérhető a következő weboldalon: <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/hu/web/observatory/quantification-of-ipr-infringement>.

szellemi tulajdon-jogok megsértése⁷. A vállalkozások által a hamisítás és kalózkodás miatt elszenvedett kár negatív hatást gyakorol az általuk az EU-ban biztosított munkahelyekre, és kiesést okoz az adóbevételek és a társadalombiztosítási járulékok terén⁸.

Mindeközben a hamisításból és kalózkodásból származó nyereség gyakran bűnszervezetekhez kerül. E szervezetek jellemzően az EU-n belül és kívül egyaránt működnek, rendes és titkos gyártóüzemeket is használnak, beszivárognak az ellátási láncokba, kizsákmányolják a munkaerőt, nem fizetnek adót, pénzmosást végeznek és veszélyeztetik a fogyasztókat⁹.

A szellemi tulajdon-jogok érvényesítésére irányuló 2014. évi cselekvési terv¹⁰ hangsúlyeltolódást jelzett a Bizottság szellemi tulajdon-jogok érvényesítésére vonatkozó politikájában a pénz útjának követésére vonatkozó elv felé, amely azon bevételi források felszámolását célozza, amelyek az üzletszerű szellemi tulajdonjog-sértők tevékenységeit nyereségessé teszik. A szellemi tulajdon-jogok jobb érvényesítése hozzájárul a Bizottság munkahelyek teremtésére, a növekedés fellendítésére és a versenyképesség növelésére irányuló prioritásaihoz. Kulcsszerepet játszik az egységes piac kialakításában és megerősítésében, valamint a tagállamok közötti széttagolódás csökkentésében is. Ezért jelentette be a Bizottság a digitális egységes piaci stratégiában¹¹ és az egységes piaci stratégiában¹², hogy Európának többet kell tennie annak biztosítása érdekében, hogy a

⁷ Lásd például: BASCAP/INTA, *The economic impact of counterfeiting and piracy* (A hamisítás és kalózkodás gazdasági hatása), 2017.; elérhető a következő weboldalon: http://www.inta.org/Communications/Documents/2017_Frontier_Report.pdf; e tanulmány amely a filmekkel, zenével és szoftverekkel kapcsolatos digitális kalózkodás globális értékét 2015-ben 213 milliárd USD-re becsülte. Lásd továbbá: EUIPO, *The Economic cost of IPR Infringement in the recorded Music industry* (A szellemi tulajdon-jogok megsértésének gazdasági költsége a zenei felvételek iparágában) – 2016. május; elérhető a következő weboldalon: [https://euiipo.europa.eu/tunnel-](https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/research-and-studies/ip_infringement/study7/Music_industry_en.pdf)

[web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/research-and-studies/ip_infringement/study7/Music_industry_en.pdf](https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/research-and-studies/ip_infringement/study7/Music_industry_en.pdf). E tanulmány megállapította, hogy 2014-ben a zenei felvételek iparága körülbelül 170 millió EUR értékesítési árbevételről esett el az EU-ban a zenei felvételek illegális forrásokból történő beszerzésének következményeként. Lásd továbbá az Egyesült Királyság Intellectual Property Office-ának (szellemi tulajdoni hivatal) nyomkövetési tanulmányait a szerzői jogot érintő online jogsértések nagyságrendjének alakulásáról. A legutóbbi változat (2016. május) becslése szerint az Egyesült Királyság 12 éven felüli internethasználóinak 15 %-a fogyasztott illegálisan legalább egy tételnyi online tartalmat 2016 márciusa és májusa között, és a 12 éven felüli egyesült királyságbeli felhasználók 5 %-a fogyasztott kizárólag illegális tartalmat (elérhető a következő weboldalon:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/546223/OCI-tracker-6th-wave-March-May-2016.pdf).

⁸ A közelmúltbeli EUIPO-elemzés (lásd a 6. lábjegyzetet) becslése szerint közvetlenül vagy közvetetten több mint 786 000 munkahely szűnt meg a kilenc ágazatban. Az államháztartási bevételkiesés ugyanezen kilenc ágazatban 14,4 milliárd EUR.

⁹ UNODC, *The Illicit Trafficking of Counterfeit Goods and Transnational Organized Crime* (A hamisított termékek tiltott kereskedelme és a nemzetközi szervezett bűnözés), 2014.; elérhető a következő weboldalon:

https://www.unodc.org/documents/counterfeit/FocusSheet/Counterfeit_focussheet_EN_HIRES.pdf

Europol–EUIPO, *Situation report on counterfeiting in the EU* (Helyzetjelentés a hamisítás uniós állapotáról), 2015.; elérhető a következő weboldalon:

<https://euiipo.europa.eu/ohimportal/documents/11370/80606/2015+Situation+Report+on+Counterfeiting+in+the>

[+EU](https://euiipo.europa.eu/ohimportal/documents/11370/80606/2015+Situation+Report+on+Counterfeiting+in+the+EU) és UNICRI, *Illicit pesticides, Organized crime and supply chain integrity*, (Tiltott peszticidek, szervezett bűnözés és az ellátási láncok integritása), 2016.; elérhető a következő weboldalon:

http://www.unicri.it/in_focus/files/The_problem_of_illicit_pesticides_low_res1.pdf

¹⁰ *A szellemi tulajdon-jogok érvényesítésére vonatkozó megújított konszenzus felé: uniós cselekvési terv*, COM(2014) 392, 2014. július 1. E cselekvési terv alapján az Európai Parlament felhívta a Bizottságot, hogy készítsen részletes értékelést a jelenlegi jogi keretről; lásd a 2015. június 9-i állásfoglalást.

¹¹ A Bizottság közleménye, *Európai digitális egységes piaci stratégia*, COM/2015/0192, 2015. május 6.

¹² A Bizottság közleménye, *Az egységes piac továbbfejlesztése: a polgárok és vállalkozások lehetőségeinek bővítése*, COM/2015/0550, 2015. október 28.

szellemitulajdon-jogok érvényesítése valósággá váljon a digitális környezetben, támogatva a pénz útjának követésére vonatkozó elvet és különös figyelmet fordítva a kis- és középvállalkozásokra (kkv-kra).

A szerzői jogi keret javítására irányuló közelmúltbeli kezdeményezések¹³ nyomán a Bizottság **a szellemitulajdon-jogok uniós tagállamokon belüli, határainkon történő és nemzetközi alkalmazásának és érvényesítésének további javítására irányuló átfogó intézkedéscsomagot** mutat be¹⁴. Az e csomag tartalmát képező intézkedéseket e közlemény, valamint az alábbi dokumentumok határozzák meg:

- a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv¹⁵ alkalmazására vonatkozó iránymutatásról szóló közlemény, amelyet az említett irányelv értékelését tartalmazó bizottsági szolgálati munkadokumentum kísér;
- a szabványmegfeleléségi szempontból elengedhetetlen szabadalmakra vonatkozó közlemény;
- a hamisított áruk internetes értékesítésének megakadályozásáról szóló egyetértési megállapodás értékelését tartalmazó szolgálati munkadokumentum.

E közlemény keretet ad mindezen szellemitulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos fellépésnek, és négy fő részből áll, amelyek meghatározzák:

- 1) az arra irányuló intézkedéseket, hogy a szellemi tulajdon területén az érdekelt felek egyszerűbben részesülhessenek egy egységes, méltányos és hatékony uniós **bírósági jogérvényesítési** rendszer előnyeiből. A szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelvre vonatkozó iránymutatással együtt ez az uniós igazságszolgáltatási kapacitás és kiszámíthatóság további növelését célzó fellépéseket és ajánlásokat foglal magában;
- 2) a **szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni küzdelmet szolgáló iparági kezdeményezések** – például a közvetítőkkel kötendő önkéntes megállapodások és az ellátási láncok hamisítással szembeni jobb védelmére irányuló lépések – támogatására irányuló fellépéseket;
- 3) a **vám- és egyéb hatóságok szellemitulajdonjog-érvényesítési kapacitásának erősítésére** irányuló kezdeményezéseket;
- 4) a **szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni globális küzdelemre irányuló erőfeszítések** – a bevált gyakorlatok előmozdítása és a harmadik országokkal folytatott együttműködés erősítése révén történő – **fokozására** irányuló intézkedéseket.

Miközben egyértelmű igény van a szellemi tulajdont érintő jogsértésekkel szembeni határozottabb fellépésre, az EU-nak szakpolitikákkal kell rendelkeznie annak biztosítására, hogy **a szellemitulajdon-jogok tiszteletben tartása egyensúlyban legyen az új és innovatív technológiák zökkenőmentes bevezetésének** igényével. Ez különösen fontos akkor, ha az ilyen technológiák szabványokba vannak foglalva. Napjaink gyorsan változó és összekapcsolódó világában a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokkal védett technológiákon alapuló, széles körben elterjedt szabványok – az úgynevezett szabványmegfeleléségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak – szükségesek az interoperabilitáshoz és különösen a dolgok internetének hatékony bevezetéséhez. A szabványmegfeleléségi szempontból

¹³ Lásd különösen: *A méltányos, hatékony és versenyképes, a szerzői jogra épülő európai gazdaság fejlődésének előmozdítása a digitális egységes piacon*, COM(2016) 592, 2016. szeptember 14., és a digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó, 2017. szeptember 14-i javaslat.

¹⁴ A melléklet tartalmazza a főbb intézkedések áttekintését.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről (HL L 157., 2004.4.30., 45. o.).

elengedhetetlen szabadalmak kiegyensúlyozott, hatékony és fenntartható kerete ezért nélkülözhetetlen a szabványosított technológiákhoz való méltányos hozzáférés garantálásához, biztosítva ugyanakkor, hogy a szabadalmak jogosultjai ellenszolgáltatásban részesüljenek a kutatás-fejlesztési és szabványosítási tevékenységekbe való beruházásaik fejében, és ily módon ösztönözve legyenek arra, hogy legjobb technológiáikat kínálják fel szabványosításra.

Ezért **határozza meg külön közlemény a szabványmegfelelési szempontból elengedhetetlen szabadalmak keretét.** E külön közlemény iránymutatást és ajánlásokat ad arra vonatkozóan, hogy miként tehető a bejelentési rendszer átláthatóbbá és hatékonyabbá, tisztáz néhány alapelvet a tisztességes, észszerű és megkülönböztetésmentes („FRAND” megközelítés) gyakorlatokkal, és iránymutatást ad azzal kapcsolatban, hogy mi módon biztosítható a hatékony jogérvényesítés a visszaélésszerű perlés valószínűségének csökkentése mellett. Az e kérdésekben teremtett nagyobb egyértelműség segíteni fog annak biztosításában, hogy az EU vezető szerepet tölthessen be a globális technológiai innovációban, elősegítve ugyanakkor a digitális egységes piac alapját képező új technológiák – mint például a dolgok internete vagy az 5G – hatékony uniós bevezetését.

II. EGY HATÉKONYABB ÉS KISZÁMÍTHATÓBB UNIÓS BÍRÓSÁGI JOGÉRVÉNYESÍTÉSI RENDSZER FELÉ

A minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásokkal¹⁶ összhangban Bizottság elvégezte a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv átfogó teljesítményértékelését. Az eredmények azt mutatják, hogy az irányelv nyomán olyan egységes jogi keret jött létre, amelyben EU-szerte azonos eszközkészlet alkalmazására kerül sor a polgári bíróságokon, általános jelleggel biztosítva ezáltal a belső piaci védelem magas szintjét. Az irányelv páneurópai társasági jogérvényesítési stratégiáknak is utat nyitott, és a perekkel kapcsolatos tapasztalatok cseréjére ösztönözte a bírákat és jogi szakembereket. Az értékelés azt mutatta továbbá, hogy a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv költség-hatékony volt, összhangban állt más hasonló célú uniós beavatkozásokkal, és hozzáadott értéket teremtett uniós szinten. Az értékelés ezért arra a következtetésre jutott, hogy a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv továbbra is megfelel a célnak.

Az értékelés mindazonáltal azt is megállapította, hogy **eltérések vannak a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv egyes** (például a bíróság által elrendelt eltérő határozatokra, a kártérítésre és a költségekre vonatkozó) **rendelkezéseinek végrehajtásában és gyakorlati alkalmazásában.** Ezen eltérések gyakran abból erednek, hogy – különösen az új digitális környezettel kapcsolatos kihívások miatt – bizonytalanság és véleménykülönbség áll fenn a rendelkezések értelmezését illetően. Ennek egyik oka lehet a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv minimális harmonizációs jellege is. Az eltérések azonban alighanem leginkább abból a tényből fakadnak, hogy a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv alkalmazásának hátterét rendkívül eltérő nemzeti polgári jogérvényesítési keretek és igazságszolgáltatási hagyományok alkotják. Ennek következményeként a bírósági eljárás megindításának helyétől függően alkalmasint – mind érdemi, mind pedig hatékonysági vagy eredményességi szempontból – rendkívül eltérőek az

¹⁶ A minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatások meghatározzák az Európai Bizottság számára azokat az alapelveteket, amelyek alapul szolgálnak a meglévő jogszabályok értékeléséhez és felülvizsgálatához. Lásd: https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_hu.

eredmények. Ez akadályozhatja a kiszámíthatóságot, és – különösen határokon átnyúló helyzetekben – megnehezítheti a jogérvényesítést.

A szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv értékeléséről folytatott nyilvános konzultáció eredményei¹⁷ alátámasztják e megállapításokat. Míg az érdekelt felek többsége úgy érezte, hogy a hatályos szabályok valóban segítséget nyújtottak a szellemi tulajdon megvédéséhez és a szellemi tulajdont érintő jogsértések megelőzéséhez, addig sokan egyértelműbb helyzet megteremtését igényelték a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv gyakorlati alkalmazásának módját illetően. Különösen a jogosultak és a közvetítők úgy vélték, hogy a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv intézkedéseinek, eljárásainak és jogorvoslatainak alkalmazása nem volt következetes a tagállamokban, ami eltéréseket okozott az EU-n belüli védelem szintjében. Míg a szellemi tulajdon tiszteltetésben tartása maga is alapvető jog¹⁸, addig a polgárok a maguk részéről kétségeiknek adtak hangot saját alapvető jogaiknak a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos eljárásokban történő tiszteltetésben tartását illetően.

A szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelvre vonatkozó iránymutatás

A szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv következetesebb és hatékonyabb alkalmazásának biztosítása érdekében a Bizottság – külön közlemény útján – **a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelvben foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok értelmezésére és alkalmazására vonatkozó iránymutatást**¹⁹ bocsát ki. A Bíróság ítélkezési gyakorlata és az elérhető legjobb gyakorlat alapján az iránymutatást tartalmazó dokumentum rögzíti a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv értelmezési problémákat okozó rendelkezéseivel kapcsolatos bizottsági álláspontot. Az értékelés – ideértve a nyilvános konzultációt is – eredményeire támaszkodva az iránymutatás a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv alábbi kulcsfontosságú vonatkozásaival foglalkozik:

- annak hatályával;
- azon követelmény jelentésével, hogy ezen intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak többek között „méltányosnak és igazságosnak” kell lenniük;
- a bizonyítékokra, a tájékoztatáshoz való jogra, az ideiglenes és óvintézkedésekhez való jogra és a bíróság által elrendelt eltiltó határozatokra vonatkozó szabályokkal;
- az elszenvedett kár megtérítésével (a kártérítéssel); valamint
- a költségek megtérítésével.

A dokumentum arra vonatkozóan is iránymutatást ad, hogy miként kell alkalmazni a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelvben előírt intézkedéseket oly módon, amely biztosítja a méltányos egyensúly megteremtését azon különböző alapvető jogok között, amelyek a szellemi tulajdonnal kapcsolatos perek tárgyát képezhetik, elkerülve ugyanakkor az aránytalan eredményeket és a visszaélészerű perlést.

A szellemi tulajdonnal kapcsolatos perek – különösen a digitális korban – több tagállamban párhuzamosan futhatnak. Például az illegális online tartalom ellen küzdő szerzői jogi jogosultaknak egyidejűleg alkalmasint több tagállamban is keresetet kell indítaniuk ugyanazzal a jogsértéssel kapcsolatban. Mindazonáltal ugyanazon jogsértés vonatkozásában

¹⁷ A nyilvános konzultáció eredményei a Bizottság weboldalán érhetők el az alábbi címen: http://ec.europa.eu/growth/content/have-your-say-enforcement-intellectual-property-rights-0_hu

¹⁸ Lásd az Alapjogi Charta 17. cikkének (2) bekezdését.

¹⁹ A Bizottság közleménye, *A szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes vonatkozásaival kapcsolatos iránymutatás*, COM(2017) 708.

ugyanazon jogorvoslat több joghatóság területén történő kérelmezése általában jelentős költségekkel és hosszadalmas eljárásokkal jár, különösen ha nem létezik egységes uniós szellemitulajdon-jogcím, és ha – anyagi jogi eltérések miatt – a kivételek és korlátozások alkalmazása tagállamonként eltérhet. Jóllehet nem kezeli és nem tudja kezelni az e tekintetben fennálló összes kihívást²⁰, a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv koherensebb értelmezésének és alkalmazásának elősegítése révén az említett irányelvvel kapcsolatos iránymutatás egyszerűbbé teszi a jogosultak számára a **határokon átnyúló pervitelt**.

Az iránymutatás nem sérti a Bizottság megítélésétől függően az EUMSZ 258. cikke alapján megtehető végrehajtási intézkedéseket, amelyek összhangban lesznek az iránymutatást tartalmazó dokumentumban rögzített értelmezéssel.

A **közvetítők**, különösen az online közvetítők felelősségi köre és feladatai mind az értékelés, mind a nyilvános konzultáció során fontos kérdésként vetődtek fel az érdekelt felekben. Mint azt az iránymutatást egyértelművé teszi, annak lehetősége, hogy a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv alapján valamely közvetítővel szemben eltiltó határozat meghozatalára kerüljön sor, nem függ a közvetítő szóban forgó (állítólagos) jogsértésért való felelősségétől²¹. Valójában az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv²² szabályozza azon feltételeket, amelyek mellett bizonyos online közvetítők mentesülnek a felelősség alól. Míg az online platformokról szóló 2016. évi közleményében²³ a Bizottság úgy vélte, hogy ez az utóbbi irányelv által biztosított keret továbbra is megfelel a célnak, addig a Bizottság nemrég konkrét iránymutatást²⁴ bocsátott ki a jogellenes online tartalmak – köztük a szellemitulajdon-jogokat sértő tartalmak – gyors és eredményes felismerésének és eltávolításának a szükséges jogi biztosítékokkal – például úgynevezett bejelentési és intézkedési eljárások útján – való ötvözésére. A digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló irányelvre vonatkozó bizottsági javaslat szintén biztosít bizonyos, a szerzői jogok szempontjából jól működő piac megteremtését szolgáló különleges eszközöket és mechanizmusokat, és javaslatot tesz arra, hogy az egyes online szolgáltatók tegyenek megfelelő intézkedéseket, amelyek révén – a jogosultakkal együttműködve – elkerülhető, hogy szerzői joggal védett tartalmak váljanak elérhetővé a jogosultak hozzájárulása nélkül.

Erősebb „szellemitulajdonjog-érvényesítési tudásközösség” építése: a bírósági jogérvényesítés fejlesztése az EU-ban

Az értékelés azt mutatta, hogy sok jogosult kifogásolja az igazságszolgáltatáshoz való jog gyakorlásával kapcsolatos nehézségeket, a hosszadalmas és költséges eljárásokat, valamint a bizonytalan eredményeket. Az értékelés a bírósági eljárások lefolytatásának módjával és azok

²⁰ Mint azt a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv (11) preambulumbekzdése megállapítja, a szóban forgó irányelvnek nem célja az igazságügyi együttműködésre, a joghatóságra vagy a polgári vagy kereskedelmi ügyekben hozott határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó rendelkezések összehangolása vagy az alkalmazandó joggal összefüggő kérdések tárgyalása, mivel léteznek más olyan uniós jogi eszközök, amelyek ezen kérdéseket általánosan szabályozzák, és elvben a szellemi tulajdonra is alkalmazandóak.

²¹ Lásd az iránymutatás IV.1. pontját.

²² Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól (HL L 178., 2000.7.17., 1. o.).

²³ A Bizottság közleménye, *Online platformok és a digitális egységes piac Lehetőség és kihívás Európa számára*, COM(2016) 288, 2016. május 25.

²⁴ A Bizottság közleménye, *Fellépés a jogellenes online tartalmak ellen – Az online platformok megnövelt felelőssége felé*, COM(2017) 555, 2017. szeptember 28.

(valószínű) eredményeivel kapcsolatos átláthatóság és kiszámíthatóság érzékelt hiányát is feltárta. Összességében úgy tűnik, hogy az olyan tényezők, mint a nemzeti polgári jogi hagyományokban és bírósági gyakorlatokban tetten érhető különbségek, továbbra is hátráltatják a szellemitulajdon-jogok érvényesítése kiszámítható és következetes uniós rendszerének megteremtését.

Ezzel összefüggésben – a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelvre vonatkozó iránymutatás kibocsátása mellett – a Bizottság **felszólítja a tagállamokat** a szellemi tulajdont érintő jogsértésekkel szembeni, a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelvvel összhangban álló **hatékony és kiszámítható uniós polgári jogi jogorvoslatok biztosítására irányuló erőfeszítéseik fokozására**, és támogatást nyújt ezen erőfeszítésekhez. A nagyobb átláthatóság és kiszámíthatóság valóban hatalmas előnnyel járna, különösen a kkv-k számára. Az elősegítene az igazságszolgáltatáshoz való jog kkv-k általi gyakorlását, és segítene előmozdítani megfizethető biztosítási programok bevezetését a szellemi tulajdonnal kapcsolatos peres ügyek terén²⁵.

Első lépésként a Bizottság szorosan együtt fog működni a tagállamokkal és az érdekelt felekkel a fent hivatkozott iránymutatást tartalmazó dokumentum – szükség szerint és adott esetben – **további, célirányosabb iránymutatásokkal** való kiegészítésének megkísérlésében a szellemitulajdon-jogok egységes és hatékony uniós érvényesítésének támogatása érdekében. E célból a Bizottság a nemzeti szakértőkkel – köztük a nemzeti bírakkal és más érdekelt felekkel – közösen azonosítani fog néhány olyan konkrét kérdést és problémás területet, amelyekkel kapcsolatban hasznos lenne további külön iránymutatások kidolgozása a bevált gyakorlatok tapasztalatai alapján. Konkrét példa lehet erre a kártérítés kiszámítása és a szellemitulajdon-jogok megsértésével okozott kár megtérítéséhez szükséges bizonyíték.

A Bizottság a szellemitulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos összes iránymutatást közzé tervezi tenni online, többek között az Európa Önökért portálon²⁶ keresztül, hogy a szellemitulajdon-jogok EU-beli bírósági érvényesítésére vonatkozó gyakorlati információk ne csak a bírák és a gyakorló jogászok számára legyenek elérhetők, hanem minden érdekelt fél számára is.

Ezen túlmenően, mint azt a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv értékelése megmutatta, a **szellemitulajdon-jogokra és különösen azok érvényesítésére szakosodott bírák** léte rendkívül fontos a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv intézkedéseinek, eljárásainak és jogorvoslatainak eredményes és hatékony használatához. Az ilyen szakosodás számos előnnyel, különösen nagyobb jogbiztonsághoz vezető gyorsabb, hatékonyabb és következetesebb határozathozattal járhat. A Bizottság ezért felszólítja a tagállamokat az ilyen szakosodás fokozására.

A szellemitulajdon-jogok hatékonyabb és következetesebb uniós érvényesítésének másik eleme a **bírói képzés** és a **bevált gyakorlatok kidolgozásának** lehetősége. A tagállamok e területen tett erőfeszítéseinek támogatására a Bizottság tovább fokozza a bírói szemináriumok és képzések átfogó tananyagának kidolgozása érdekében a megfigyelőközponttal közösen végzett munkáját. Ez serkenteni hivatott a szellemitulajdon-jogok megsértésével foglalkozó

²⁵ Az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokat érintő kezdeményezésében (*Putting intellectual property at the service of SMEs to foster innovation and growth* [A szellemi tulajdon a kkv-k szolgálatában az innovációs és a növekedés elősegítése érdekében], SWD(2016) 373, 2016. november 22.) szereplő bejelentésnek megfelelően a Bizottság – különösen a kkv-kat segítő – lépéseket tesz az ilyen szellemi tulajdonnal kapcsolatos biztosítási programok európai bevezetésének ösztönzésére.

²⁶ www.youreurope.be

bírák közötti hálózatépítési és tanulási gyakorlatokat. Ezzel összefüggésben három célirányos szeminárium van beütemezve 2018-ra.

Végezetül a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos bírósági határozatok **átláthatósága** elengedhetlen előfeltételét képezi az egységes piacon belüli tudáscserének, a nagyobb kiszámíthatóságnak és a szellemi tulajdon-szakértők közötti határokon átnyúló vitának. Ez idáig azonban csak néhány tagállam tette közzé ennek szentelt weboldalakon a szellemi tulajdonnal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát, és az elérhetőségre és közzétételre vonatkozó szabályok igencsak eltérőek. A Bizottság ezért felszólítja a tagállamokat a szellemi tulajdon-jogok megsértésével kapcsolatos eljárásokban hozott – legalább másod- és magasabb fokú – bírósági határozatok **szisztematikus közzétételére**²⁷. A Bizottság a maga részéről – az EUIPO-val és a megfigyelőközponttal közösen – fokozni fogja **az ítélkezési gyakorlatot egybegyűjtő adatbázissal** kapcsolatban az EUIPO által megkezdett munkát, hogy a lehető legátfogóbbá és felhasználóbarátabbá tegye ezen adatbázist.

A hatékonyabb bírósági jogérvényesítési rendszerektől eltekintve további **alternatív vitarendezési** eszközök kidolgozását is fontolóra kell venni. Az alternatív vitarendezés közvetítés és választottbíráskodás céljára történő használata a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésének alternatív eszközeként szolgálhat. Jóllehet az alternatív vitarendezést még mindig ritkán használják a szellemi tulajdonnal kapcsolatos igények rendezésére, az alternatív vitarendezési megoldásoknak megvannak a maguk előnyei (például könnyebben rendezhetők a határokon átnyúló ügyek, és az ilyen vitarendezés gyorsabb és olcsóbb lehet a bírósági pereskedésnél). A Bizottság az EUIPO-val közösen jelenleg végzi a meglévő alternatív vitarendezési eszközök feltérképezését és vizsgálja egy védjegy- és mintaoltalmi ügyekkel foglalkozó közvetítő központ EUIPO-n belüli létrehozásának indokoltságát. A Bizottság a jövőbeli Egységes Szabadalmi Bírósággal is együtt kíván működni a szabadalmi ügyekben történő közvetítés és választottbíráskodás kialakításában. Ez segítséget fog nyújtani az uniós szellemi tulajdon-joggal kapcsolatos közvetítési és választottbírási hálózat – az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokat érintő kezdeményezésben²⁸ bejelentett – létrehozásához.

Az uniós bírósági jogérvényesítési rendszer továbbfejlesztése céljából a Bizottság:

- **iránymutatást nyújt a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv főbb rendelkezéseinek értelmezésére és alkalmazására vonatkozóan;**
- **együtt fog működni a tagállamok nemzeti szakértőivel és bíráival további, célirányosabb iránymutatások kidolgozásában, hogy részletesebb és gyakorlatiasabb útmutatást nyújtson a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelvvvel kapcsolatos konkrét kérdésekben a bevált gyakorlatok tapasztalatai alapján;**
- **a fent említett iránymutatásokat és bevált gyakorlatokat elérhetővé fogja tenni online, többek között az Európa Önökért portálon keresztül;**
- **felszólítja a tagállamokat, hogy ösztönözzék a bírák szellemi tulajdon-jogokkal és szellemi tulajdonjog-érvényesítéssel kapcsolatos ügyekre való szakosodását, és hogy szisztematikusán tegyék közzé a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos ügyekben hozott ítéleteket;**

²⁷ Ezt a személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályokkal összhangban kell megtenni. Ettől függetlenül a tagállamoknak a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv 15. cikkének is meg kell felelniük, mely rendelkezés lehetővé teszi, hogy a bíróságok megfelelő intézkedéseket rendeljenek el a felperesek kérelmére és a jogsértők költségére a bírósági határozatok nyilvánosságra hozatalára.

²⁸ Lásd a 25. lábjegyzetet.

– az EUIPO-val közösen további lépéseket fog tenni az alternatív vitarendezés szellemi tulajdon-jogi viták rendezésére történő szélesebb körű használatának elősegítésére, beleértve a meglévő alternatív vitarendezési eszközök feltérképezését és egy közvetítő központ EUIPO-n belüli létrehozása indokoltságának vizsgálatát is.

III. A SZELLEMI TULAJDONT ÉRINTŐ JOGSÉRTÉSEK MEGELŐZÉSÉRE ÉS AZ AZOK ELLENI KÜZDELEMRE IRÁNYULÓ IPARÁGI ERŐFESZÍTÉSEK FOKOZÁSA

A szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni küzdelem az összes (köz- és magán)szereplő közös erőfeszítését igényli, és annak keretében nemcsak a bírósági jogérvényesítést, hanem minden lehetséges eszközt fel kell használni. A Bizottság több éve dolgozik együtt az iparággal a szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni iparági fellépések támogatása és előmozdítása érdekében. Az elgondolás szerint elő kell segíteni, hogy a szellemi tulajdon-jogokat sértő termékek vagy tartalmak kifejlesztésében és az azokkal kapcsolatos tranzakciókban potenciálisan részt vevő összes fél – ideértve a beszállítókat, a reklámügynökségeket, a pénzforgalmi szolgáltatókat, valamint magukat a jogosultakat is – **kellő gondossággal** járjon el. A jelentős előrelépés ellenére többet kell és lehet is tenni a szellemi tulajdon-jogokat sértő termékek és gyakorlatok elterjedésének megfékezésére.

Az önkéntes megállapodásokban rejlő lehetőségek teljes kiaknázása

A Bizottság ösztönzi az érdekelt felek közötti nagyobb számú párbeszédet az iparági partnerek között a szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni küzdelem terén történő hatékony együttműködés előmozdítása és a bevált iparági gyakorlatok terjesztése érdekében. 2011-ben létrejött egy első egyetértési megállapodás²⁹ a jogosultak és az internetes platformok között, amelyet 2016-ban naprakésszé tettek. E megállapodás kooperatív megközelítést rögzít a hamisított termékek értékesítése elleni küzdelem terén. Az említett megállapodás óta két további fejlemény történt:

Először is a hamisítással kapcsolatos első egyetértési megállapodással összefüggésben **fő teljesítménymutatók** (KPI-k) bevezetésére került sor az önkéntes megállapodás eredményeinek értékelésére és az esetleges további fejlesztést igénylő területek azonosítására. Az első nyomkövetési ciklus e KPI-ken alapuló eredményei azt mutatják, hogy **az egyetértési megállapodás eredményesnek bizonyul, és már jelentős eredményeket hozott**. Az eredmények szerint az önkéntes együttműködés jelentős mértékben képes hozzájárulni az internetes hamisítás megfékezéséhez, és hatékony megoldásokat hozhat. Az egyetértési megállapodás hatálybalépése óta jelentős mennyiségű, hamisított termékre vonatkozó ajánlat eltávolítására került sor az online platformokról, főként proaktívabb és megelőző jellegű intézkedések eredményeként. Mivel azonban egyre több szellemi tulajdon-jogokat sértő termék kerül az egységes piacra, a Bizottság minden szerződő felet és új résztvevőt erőfeszítéseik fokozására ösztönöz³⁰.

²⁹ A hamisított termékek internetes értékesítésének megakadályozásáról szóló, 2016. június 21-i egyetértési megállapodás; elérhető a következő weboldalon: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/18023/attachments/1/translations?locale=hu>. Az egyetértési megállapodás a védjegyekre, a formatervezési mintákra és a szerzői jogra alkalmazandó.

³⁰ A hamisítással kapcsolatos egyetértési megállapodás első nyomkövetési ciklusának részletesebb eredményei – ideértve a fő teljesítménymutatók használatával elvégzett elemzéseket és az érdekelt felek körében végzett felmérés eredményeit is – megtalálhatók az e közleményhez mellékelte bizottsági szolgálati munkadokumentumban (*overview of the functioning of the Memorandum of Understanding on the sale of*

Másodszor, az érdekelt felek a Bizottság égisze alatt jelenleg véglegesítik a **hirdetések szellemitulajdon-jogokat sértő weboldalakon történő elhelyezésének megtagadására vonatkozó új egyetértési megállapodás** megkötésére irányuló munkájukat. A reklámbevételek ezen oldalak fontos jövedelemforrását képezik, és jövőbeli megállapodás tárgyát képező intézkedések elősegítik e szellemitulajdonjog-sértőket támogató fontos források elzárását. A háztartási márkák és közismert pénzforgalmi szolgáltatások hirdetéseinek szellemitulajdon-jogokat sértő oldalakon való jelenléte azt a látszatot keltheti a fogyasztókban, hogy az általuk felkeresett oldal jogszerűen kínál tartalmat, termékeket vagy szolgáltatásokat, holott valójában nem ez a helyzet. Ez összezavarhatja a fogyasztókat, alááshatja bizalmukat, és ennél fogva hátrányos hatást gyakorolhat a márkaértékre.

A **fuvarozási és szállítmányozási iparágra** vonatkozó egyetértési megállapodás kidolgozása is folyamatban van. E megállapodás célja annak megakadályozása, hogy üzletszerű hamisítók arra használják e vállalatok szolgáltatásait, hogy hamisított termékeket juttassanak az EU-ba. Egy előkészítés alatt álló további egyetértési megállapodás várhatóan a szellemitulajdon-jogokat sértő online ajánlatok szempontjából gyakran alapvető jelentőségű **pénzforgalmi szolgáltatások** nyújtóira fog vonatkozni.

A Bizottság támogatja ezen önkéntes megállapodások további kidolgozását, különösen egy online környezetben, és törekedni fog annak biztosítására, hogy minden szerződő fél gondosan és általánosan az uniós jogot, különösen pedig az EUMSZ 101. és 102. cikkét tiszteletben tartva járjon el. A Bizottság annak biztosítására is törekedni fog, hogy megfelelő egyensúly teremtsjön az érintett felek különböző érdekei között, és hogy a fogyasztói jogok megfelelően tiszteletben legyenek tartva. A Bizottság elő fogja mozdítani az összes ágazat és iparág ilyen megállapodásokban való széles körű részvételét is.

A Bizottság úgy véli, hogy az ilyen egyetértési megállapodások nyomon követésének ő teljesítménymutatókon kell alapulnia. A Bizottság rendszeresen be fog számolni e megállapodások hatékonyságáról a bevált gyakorlatok kiszűrése, a jövőbeli fejlesztést igénylő területek azonosítása és az uniós szintű jogalkotási intézkedések szükségességének értékelése érdekében.

Az ellátási láncok szellemi tulajdont érintő jogsértések veszélyével szembeni védelme

A munkának a Bizottság, az ipar és egyéb partnerek közreműködésével zajló másik része az ellátási láncokat igyekszik megvédeni a hamisítás és más szellemi tulajdont érintő jogsértések veszélyével szemben. A kihívások e területen is szaporodnak. A szellemi tulajdon védelmét szolgáló kellő gondosság és ellátáslánc-integritás témakörében 2015-ben tartott műhelytalálkozó³¹ arra a következtetésre jutott, hogy a vállalkozások egyre több, az ellátási láncba beszivárgó hamisított termékkel (például hamisított elektronikus alkatrészekkel) kerülnek szembe. Ennek oka nagyrészt az a körülmény, hogy az ellátási láncok egyre összetettebbek, ami gyakran megnehezíti a vállalkozások – különösen a kkv-k – számára beszállítóik és albeszállítóik ellenőrzését. Az új technológiák és az internet megjelenése lehetővé tette továbbá a jogsértők számára hamisítási módszereik fejlesztését és a jogszerű ellátási láncokba való beépülést. Léteznek az ellátási láncok átláthatóságával kapcsolatos bevált gyakorlatok (kockázatkezelés, vállalati társadalmi felelősségvállalás). Azokat mindazonáltal nem alkalmazzák rutinszerűen a szellemi tulajdont érintő jogsértések

counterfeit goods via the internet [a hamisított áruk internetes értékesítésének megakadályozásáról szóló egyetértési megállapodás működésének áttekintése], SWD(2017) 430).

³¹ A műhelytalálkozóról készült videofelvétel a Bizottság weboldalán érhető el az alábbi címen:

http://ec.europa.eu/growth/industry/intellectual-property/enforcement/index_en.htm.

felderítésére és az azok elleni küzdelemre. A kellő gondosság hiánya gyengíti az ellátási láncok biztonságát, és lehetővé teszi a hamisítók behatolását, ami káros a vállalkozásokra nézve, és kockázatoknak teszi ki a polgárokat.

A Bizottság véleménye szerint sürgősen szükség van az ellátási láncok hamisításokkal szembeni további felvértezésére. Ez új eszközök kipróbálásával és bevált gyakorlatok kialakításának és terjesztésének segítségével érhető el.

A termékek visszakövethetősége az ellátási lánc-biztonság, a fogyasztói biztonság és a termékminőség egyik sarokköve. A Bizottság következetesen törekedni fog a jogosultak és a kulcsfontosságú szereplők – mint például a szabványügyi szervezetek és a biztonsági megoldásokat nyújtó szolgáltatók – közötti együttműködés fokozására annak érdekében, hogy elősegítse a visszakövetési technológiák³² elterjedését, és támogassa a **blokklánc**hoz hasonló új visszakövetési és hitelesítési rendszerek megjelenését. Az eszközök, tranzakciók és résztvevők nyilvántartásával e közös digitális jegyzék értékes információkkal szolgál a termékek származásáról és történetéről, miáltal azok könnyebben nyomon követhetők és hitelesíthetők. A blokkláncalapú megoldások ezért lehetővé tehetik a jogszerű ellátási láncokba bekerült hamisított alkatrészek vagy termékek, valamint a termékek tiltott piacok felé történő lehetséges eltérítésének gyors észlelését³³. #Blockchain4EU: Blockchain for Industrial Transformations (Ipari használatra alkalmas blokklánc) elnevezésű projektjének részeként a Bizottság elemzi, hogy miként használható a blokklánc az ellátási láncok átláthatóságának növelésére és a szellemi tulajdon-jogok hatékonyabb védelmére. A Bizottság a megfigyelőközponttal közösen tovább folytatja a blokklánc hamisítások elleni küzdelemben történő különböző lehetséges felhasználásainak feltérképezését és tesztelését (különösen a *Blockathon* keresztül), valamint alkalmazása potenciális jogi és gazdasági akadályainak feltárását³⁴.

Emellett a tudatosságot is erősíteni kell és a bevált gyakorlatokat is szélesebb körben kell elterjeszteni. Az iparágakban tudatosítani kell ellátási láncuk védelmének szükségességét, és azokat erősebb védelmet biztosító intézkedések megtételére kell ösztönözni. **A szellemi tulajdon védelmének akkreditációs eljárásokba történő további bevonása** hasznos eszköznek bizonyulhat ezen összefüggésben. 2017. május 10-én például a fenntartható közbeszerzésre vonatkozó új ISO-szabvány (ISO 20400) elfogadására került sor, amely első alkalommal hivatkozik kifejezetten a szellemi tulajdon érintő jogsértések elleni küzdelmet szolgáló intézkedésekre. A Bizottság most arra fog törekedni, hogy még inkább előmozdítsa e szabvány alkalmazását vállalatoknak tartott tájékoztatók³⁵ vagy a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos nagyobb események³⁶ révén.

Ezenfelül a Bizottság azt is megvizsgálja közelebbről, hogy a szellemi tulajdon-védelmi szabványoknak való megfelelés hogyan válhatna a jövőben az „engedélyezett gazdálkodó”

³² Az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja elvégezte a hitelesítési technológiák, valamint a nyomonkövetési és visszakeresési rendszerek kiterjedt feltérképezését, amelynek eredményeit 2016-ban tették közzé; elérhető a következő weboldalon:

<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104204/kjna28400enn.pdf>

³³ Feltéve persze, hogy a blokkláncalapú megoldások – különösen a személyes adatok védelmét illetően – megfelelnek az alkalmazandó jognak.

³⁴ A Bizottság az Európai Parlamenttel közösen egy „EU Blockchain Observatory and Forum”-ot (Unió blokklánc-megfigyelőközpont és -fórum) is létre fog hozni.

³⁵ Például Szellemi Tulajdonjogok HelpDeskek segítségével.

³⁶ Az ISO 20400 szabvánnyal a 2017. június 23-án Berlinben tartott szellemi tulajdonjog-érvényesítési konferencia foglalkozott.

státus³⁷ megszerzésére irányuló eljárás részévé. Az „engedélyezett gazdálkodó” koncepciója a vámhatóságok és a vállalatok között a Vámigazgatások Világszervezetének égisze alatt létrejött partnerségen alapul. Az „engedélyezett gazdálkodó” státust a vámhatóságok adják meg, és az bizonyos előnyöket biztosít a gazdálkodóknak a vámeljárásokban. E státust az ellátási láncban részt vevő minden olyan szereplő megszerezheti, aki megfelel bizonyos, az uniós vámjogszabályokban meghatározott minőségi követelményeknek, és szorosan együttműködik a vámhatóságokkal az ellátási láncok biztonságának és integritásának biztosítása érdekében. A hamisítás elleni küzdelem hangsúlyosabbá válhat e területen. Az ellátási láncok biztonságának növelése érdekében a gazdálkodókat arra kell ösztönözni, hogy az „engedélyezett gazdálkodó”-hoz hasonló hatékony megfelelési rendszerekkel rendelkező megbízható partnereket válasszanak.

Végül különös figyelmet kell fordítani **a kkv-k helyzetére**, amelyek gyakran rendkívül korlátozott eszközökkel rendelkeznek ellátási láncuk védelmére. Az EUIPO egy külön tanulmányt kíván szentelni e kérdésnek a bevált gyakorlatok kiszűrése és konkrét megoldások nyújtása érdekében.

A Bizottság felszólítja az ipart, hogy tegye meg a szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni küzdelemhez szükséges, a kellő gondosság elvének megfelelő lépéseket. Az ipar ez irányú erőfeszítéseinek támogatása és a bevált gyakorlatok előmozdítása érdekében a Bizottság:

– az önkéntes megállapodások szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni küzdelem céljából történő fejlesztése és kiterjesztése érdekében folytatja az együttműködést az érdekelt felekkel. Dolgozni fog a jogosultak, internetes platformok, reklámcégek, szállítványozók és pénzforgalmi szolgáltatók bevonásával megköthető célirányos egyetértési megállapodások előmozdításán;

– továbbra is nyomon fogja követni az ilyen egyetértési megállapodások működését és hatékonyságát, és be fog számolni azok eredményeiről;

– a továbbiakban is támogatni fogja az ellátási láncokkal kapcsolatos kellő gondosságot, fel fogja tárni a blokklánchoz hasonló új technológiákban rejlő lehetőségeket, és ösztönözni fogja a meglévő akkreditációs eljárások alkalmazását a szellemi tulajdonnal kapcsolatos megfelelési rendszerek bevezetése érdekében.

IV. A SZELLEMI TULAJDONT ÉRINTŐ JOGSÉRTÉSEK ELLEN FOKOZOTT IGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÚTJÁN FOLYTATOTT KÜZDELEM

Jelenleg bőséges információ áll rendelkezésre a hamisított és kalóztermékek értékéről és hatásáról³⁸, a bűnszervezetek származásáról és azon útvonalokról, amelyeket e szervezetek e termékek EU-ba juttatására használnak³⁹. Egy hatalmas adatgyűjtési erőfeszítésnek⁴⁰ hála

³⁷ https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-security/authorised-economic-operator-aeo_en

³⁸ Lásd: Europol/EUIPO, *Situation Report on Counterfeiting and Piracy in the European Union* (Helyzetjelentés a hamisítás és kalózkodás európai uniós állapotáról), 2017.; elérhető a következő weboldalon:

https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Situation%20Report%20EUIPO-Europol_en.pdf.

³⁹ Lásd: OECD/EUIPO, *Mapping the Real Routes of Trade in Fake Goods* (A hamisított termékekkel folytatott kereskedelem valódi útvonalainak feltérképezése), 2017. június; elérhető a következő weboldalon:

mára megtörtént a legsúlyosabban érintett ágazatok azonosítása, az útvonalak ismertek, a bizonyítékok rendelkezésre állnak. Eljött tehát az idő az erők EU-n belüli egyesítésére és a szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni küzdelem fokozására az EU határain és azokon túl.

A szellemitulajdon-jogok tiszteletben tartásának EU-n belüli javítása érdekében a Bizottság törekedni fog **az összes megfelelő hatóság közötti együttműködés fokozására**. Először is fel fogja tární, hogy a gazdasági és kereskedelmi ellenőrző szervek a fogyasztóvédelmi hatóságokkal együtt miként vonhatók be jobban a hamisítás és kalózkodás elleni küzdelembe. Néhány tagállamban ez már megtörtént; más tagállamokban nem. Az egyes területeken és tagállamokban létező bevált gyakorlatok alapján a Bizottság meg fogja vitatni a tagállamokkal, hogy mi módon biztosítható az összes megfelelő hatóság megfelelő bevonása. A Bizottság például tovább fogja ösztönözni az ellenőrzésre és a különösen a földrajzi jelzésekhez fűződő jogok érvényesítésére vonatkozó agrár-élelmiszeripari bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztását, ideértve a tagállami ellenőrzési struktúrák ellenőrzési programjának folytatását is.

A Bizottság továbbá az EUIPO-val és az Europollal közösen fel fogja térképezni a hamisítás elleni küzdelemben használt különböző adatbázisokat az adathiányok és a megfelelő hatóságok közötti adatcsere javítása lehetséges módjainak feltárása érdekében.

Az EUIPO-val közösen és az összegyűjtött bizonyítékok és adatok alapján a Bizottság arra is törekedni fog, hogy együttműködjön a tagállamokkal annak érdekében, hogy **erősebben tudatosuljon a nyilvánosságban** a szellemi tulajdon szerepe és a szellemitulajdon-jogok megsértésének negatív hatása.

A hamisítás és kalózkodás ellen az Unió határain folytatott küzdelem érdekében a Bizottság továbbra is segítséget nyújt a tagállamoknak a **vámhatósági jogérvényesítésben**. A Bizottság jelenleg értékeli a szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni küzdelemre irányuló vámügyi cselekvési terv 2013 és 2017 közötti teljesítményét⁴¹. A Bizottság még 2017-ben jelentést készít erről, és megteszi a szükséges további lépéseket az alábbi prioritásokra összpontosítva:

- a szellemitulajdon-jogok határon történő érvényesítésére vonatkozó jogszabályok EU-szerte egységes végrehajtásának biztosítása;
- a vámügyi együttműködés és a rendőrséggel, valamint egyéb végrehajtó hatóságokkal folytatott információcsere erősítése;
- a szellemitulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos kockázatkezelési eszközök kifejlesztése.

A Bizottság emlékeztet továbbá a tagállamoknak a védjegyekről szóló irányelvben lefektetett új uniós szabályok – ideértve a közigazgatási szervekre vonatkozó rendszert is – végrehajtására vonatkozó kötelezettségeire. E szabályok többek között a hamisított termékek – köztük az áthaladó termékek – áramlását hivatottak megfékezni⁴².

https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Mapping_the_Real_Routes_of_Trade_in_Fake_Goods_en.pdf.

⁴⁰ A szellemi tulajdonnal és jogsértésekkel kapcsolatos speciális kérdések tárgyában további kiadványok érhetők el a megfigyelőközpont honlapján: <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/observatory-publications>.

⁴¹ A Tanács állásfoglalása az Európai Uniónak a szellemitulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló vámügyi cselekvési tervéről (HL C 80., 2013.3.19., 1. o.).

⁴² Lásd: az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2436 irányelve (2015. december 16.) a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 336., 2015.12.23., 1. o.).

A hamisított termékek rendszerint nem felelnek meg a termékekre vonatkozó uniós jogszabályoknak, és biztonsági kockázatot jelenthetnek a fogyasztókra nézve. Mivel a közlemény a szellemi tulajdon-jogokra vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásának javítására összpontosít, a termékekre vonatkozó egyéb uniós jogszabályok végrehajtásával az egységes piaci stratégiában bejelentett jövőbeli „Árucsomag” fog foglalkozni.

A Bizottság:

- az EUIPO-val közösen biztosítani fogja, hogy az EU-ban a megfelelő végrehajtó hatóságok rendelkezzenek a hamisítás és kalózkodás elleni – többek között jobb piacfelügyelet révén folytatott – küzdelem terén történő együttműködéshez szükséges eszközökkel;
- az EUIPO-val közösen fokozni fogja arra irányuló erőfeszítéseit, hogy erősebben tudatosuljanak a lakosságban a szellemi tulajdont érintő jogsértésekkel kapcsolatos kockázatok;
- célirányosabb segítséget fog nyújtani a nemzeti vámhatóságoknak a jelenlegi vámügyi cselekvési terv eredményei alapján, és együtt fog működni a Tanáccsal egy új vámügyi cselekvési terv 2018-ra történő elfogadásában.

V. A SZELLEMI TULAJDONT ÉRINTŐ JOGSÉRTÉSEK ELLENI GLOBÁLIS KÜZDELEM

A hamisítás és a kalózkodás többnyire globális válaszokat igénylő globális problémák. Az uniós intézkedéseket a szellemi tulajdont érintő jogsértéseknek a globális ellátási láncok teljes hosszán történő megelőzésére irányuló nemzetközi erőfeszítéseknek kell kísérniük.

A Bizottság világszerte terjeszti a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos uniós megközelítést: a kétoldalú kapcsolatokban – a kulcsfontosságú kereskedelmi partnerekkel kötött kereskedelmi megállapodásokban és a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatban velük folytatott párbeszédben; valamint a többoldalú kapcsolatokban – a Szellemi Tulajdon Világszervezetéhez (WIPO), a Kereskedelmi Világszervezethez (WTO), a TRIPS-tanácsához és az OECD-hez hasonló nemzetközi szervezetekben, valamint az ICANN-hoz⁴³ hasonló megfelelő testületekben. A cél a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésének nemzetközi erősítése és egységesítése, valamint a hamisítás és kalózkodás okozta károk tudatosítása.

A Bizottság az EUIPO-val szorosán együttműködve három, **a szellemi tulajdonnal kapcsolatos technikai együttműködési programot** („IP Key”) indít Kínával, Délkelet-Ázsiával, illetve Latin-Amerikával. Ezt a Kínával és az ASEAN-régióval folytatott korábbi együttműködési programok pozitív tapasztalatai alapján teszi. E három program teljes költségvetése 20 millió EUR lesz 2017 és 2020 között. A programok támogatni fogják egy hatékony szellemi tulajdon-védelmi rendszernek a részt vevő országokban az uniós bevált gyakorlatok alapján történő kidolgozását, ezzel segítve az uniós vállalkozásokat szellemi tulajdon-jogaik e piacokon történő megvédésében.

A szellemi tulajdon-jogok harmadik országokban történő érvényesítése stratégiájának részeként⁴⁴ a Bizottság közzé fog tenni egy naprakészre tett **jelentést a szellemi tulajdon-jogok harmadik országokban történő érvényesítéséről**. A jelentés tartalmazni fogja az új kiemelt országok listáját. A Bizottság élénkíteni fogja tevékenységeit a kiemelt országokban,

⁴³ Bejegyzett Nevek és Számok Internetszervezete.

⁴⁴<https://euiipo.europa.eu/ohimportal/documents/11370/0/Report+on+the+protection+and+enforcement+of+intellectual+property+rights+in+third+countries>

és az azonosított aggályos területekre – köztük a szabadkereskedelmi övezetekre és a földrajzi jelzésekre – fogja összpontosítani erőforrásait.

A Bizottság az EUIPO-val együttműködve fel fog állítani egy **szellemi tulajdonnal kapcsolatos piacfigyelő-listát**. A figyelőlista azonosítani fogja azokat az EU-n kívüli online és fizikai piacokat, amelyek a beszámolók szerint – különösen kalózkodás vagy hamisítás útján – jelentős mértékben megsértik a szellemi tulajdon-jogokat, vagy elősegítik e jogsértéseket uniós fogyasztókkal összefüggésben. E művelet végeredménye a legproblémásabb piacok listája lesz, e piacok főbb jellemzőinek ismertetésével. A lista tartalmát és célját illetően a szükséges információkat és biztosítékokat a Bizottság fogja szolgáltatni. A Bizottság a helyi hatóságok által a felsorolt piacokkal kapcsolatban tett intézkedéseket és lépéseket, valamint a működtetők és piactulajdonosok szellemi tulajdonra érintő jogsértések visszaszorítására tett intézkedéseit és lépéseit is nyomon fogja követni.

Ezzel összefüggésben a Bizottság nyilvános konzultációt fog indítani az e piacokról történő információgyűjtés érdekében. A megfigyelőközpont segítségével ellenőrzött adatok a listára felveendő piacok kiválasztására lesznek felhasználva. A szellemi tulajdonnal kapcsolatos első piacfigyelő-listát 2018 második félévében kell közzétenni, és az a későbbiekben rendszeresen lesz frissítve.

A Bizottság folytatni fogja a szellemi tulajdon védelmére vonatkozó online információk – ideértve az uniós vállalatokat az EU-n kívüli országokban érintő szellemi tulajdonjog-sértési esetekre vonatkozó információkat gyűjtő hamisítás elleni gyors hírszerzési rendszer (anti-counterfeiting rapid intelligence system database [ACRIS]) – használatának előmozdítását is. Az információk internetes elérhetőségének növelése és felhasználóbarátabbá tétele érdekében a Bizottság olyan portál felállítását tervezi, amely egy helyre gyűjti a szellemi tulajdonnal kapcsolatos weboldalaihoz és adatbázisaihoz kapcsolódó hozzáférési pontokat.

A szellemi tulajdonra érintő jogsértések ellen a nem uniós országokban folytatott küzdelem fokozása érdekében a Bizottság:

– **2018 első negyedében új jelentést fog közzétenni a szellemi tulajdon-jogok harmadik országokban történő védelméről és érvényesítéséről, új területek (úgy mint szabadkereskedelmi övezetek, földrajzi jelzések) bevonásával;**

– **2018 második félévében létre fog hozni egy szellemi tulajdonnal kapcsolatos piacfigyelő-listát, amely azonosítja a szellemi tulajdonra érintő jogsértésekben részt vevő vagy azokat elősegítő online és fizikai piacokat;**

– **éves munkatervük alapján végre fogja hajtani a Kínával, Délkelet-Ázsiával és Latin-Amerikával folytatott technikai együttműködésre vonatkozó programokat (az „IP Key” programokat).**

VI. KÖVETKEZTETÉS

E közlemény egy átfogó intézkedés- és fellépéscsomagot határoz meg egy uniós szakpolitikákon átívelő koordinált és hatékony megközelítésnek a szellemi tulajdonra érintő jogsértések elleni küzdelem további javítását szolgáló biztosítása céljából. A maximális láthatóságot biztosítandó a Bizottság együttműködik az EUIPO-val minden intézkedésre és fellépésre vonatkozó információ egyetlen webportálon keresztül történő elérhetővé tételében.

A hamisítás és kalózkodás nagyságrendje és azok társadalmunkra gyakorolt hatása hatékony jogérvényesítési válaszlépéseket tesz szükségessé, amelyekben sokféle szereplő – köz- és

magánszereplők, a helyitől a globálisig valamennyi szinten – vesz részt gyors és koordinált beavatkozás formájában.

Ezt szem előtt tartva a Bizottság minden felet ösztönöz az e közleményben ismertetett iránymutatás és ajánlások követésére, illetve a közleményben foglalt fellépések megtételére. A Bizottság nyomon fogja követni az elért előrelépést, és ez alapján értékelni fogja további lépések szükségességét.

A főbb intézkedések áttekintése

INTÉZKEDÉS	SZEREPLŐK	ÜTEMTERV
1. EGY HATÉKONYABB ÉS KISZÁMÍTHATÓBB UNIÓS BÍRÓSÁGI JOGÉRVÉNYESÍTÉSI RENDSZER FELÉ		
<p>Iránymutatás a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló irányelv főbb rendelkezéseinek értelmezésére és alkalmazására vonatkozóan.</p>	<p>Bizottság</p>	<p>végrehajtva</p>
<p>Együttműködés a nemzeti szakértőkkel és bírakkal további, célirányosabb iránymutatások kidolgozásában a bevált gyakorlatok alapján.</p>	<p>Bizottság/tagállamok/megfigyelőközpont</p>	<p>2019-re</p>
<p>A fenti iránymutatások és bevált gyakorlatok elérhetővé tétele online, többek között az Európa Önökért portálon keresztül.</p>	<p>Bizottság/megfigyelőközpont</p>	<p>2019-re</p>
<p>– A bírák szellemitulajdon-jogokkal és szellemitulajdonjog-érvényesítéssel kapcsolatos ügyekre való szakosodásának;</p> <p>– a szellemitulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos ügyekben hozott bírósági határozatok szisztematikus közzétételének ösztönzése</p>	<p>Tagállamok</p>	<p>-</p>
<p>Az alternatív vitarendezés</p>	<p>Bizottság/EUIPO</p>	<p>2019-re</p>

<p>szellemitulajdon-jogi viták rendezésére történő szélesebb körű használatának elősegítése, beleértve a meglévő alternatív vitarendezési eszközök feltérképezését és egy közvetítő központ EUIPO-n belüli létrehozása indokoltságának vizsgálatát is</p>		
<p>2. A SZELLEMI TULAJDONT ÉRINTŐ JOGSÉRTÉSEK MEGELŐZÉSÉRE ÉS AZ AZOK ELLENI KÜZDELEMRE IRÁNYULÓ IPARÁGI ERŐFESZÍTÉSEK FOKOZÁSA</p>		
<p>Az önkéntes megállapodások szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni küzdelem céljából történő fejlesztése és kiterjesztése, különösen a jogosultak, internetes platformok, reklámcégek, szállítmányozók és pénzforgalmi szolgáltatók bevonásával megkötendő célirányos egyetértési megállapodások útján.</p> <p>Ezen egyetértési megállapodások előmozdítása; működésük és hatékonyságuk nyomon követése és beszámolás azok eredményeiről.</p>	<p>Bizottság/ipar</p> <p>Bizottság/megfigyelőközpont</p>	<p>2019-re</p> <p>2019-re</p>
<p>Az ellátási láncokkal kapcsolatos kellő gondosság előmozdítása a szellemi tulajdont érintő jogsértések elleni küzdelem céljából, a blokklánchoz hasonló új technológiákban rejlő</p>	<p>Bizottság/tagállamok/EUIPO/megfigyelőközpont</p>	<p>2019-re</p>

lehetőségek feltárása és a meglévő akkreditációs eljárások alkalmazásának ösztönzése a szellemi tulajdonnal kapcsolatos megfelelési rendszerek bevezetése érdekében.		
3. A SZELLEMI TULAJDONT ÉRINTŐ JOGSÉRTÉSEK ELLEN FOKOZOTT IGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÚTJÁN FOLYTATOTT KÜZDELEM		
Az erőfeszítések fokozása és a szellemi tulajdont érintő jogsértésekkel kapcsolatos kockázatok erősebb tudatosítása a nyilvánosságban.	EUIPO	2019-re
Célirányosabb segítség nyújtása a nemzeti vámhatóságoknak a jelenlegi vámügyi cselekvési terv eredményei alapján és együttműködés a Tanács elnökségével egy új vámügyi cselekvési terv elfogadásában.	Bizottság/Tanács	2018.
4. A SZELLEMI TULAJDONT ÉRINTŐ JOGSÉRTÉSEK ELLENI GLOBÁLIS KÜZDELEM		
Új jelentés közzététele a szellemitulajdon-jogok harmadik országokban történő érvényesítéséről, új kiemelt területek (úgy mint szabadkereskedelmi övezetek, földrajzi jelzések) bevezetésével.	Bizottság	2018 első féléve
Szellemi tulajdonnal kapcsolatos piacfigyelő-lista létrehozása, amely azonosítja a szellemi tulajdont érintő jogsértésekben részt vevő vagy azokat elősegítő	Bizottság	2018.

online és fizikai piacokat.		
Éves munkatervek alapján a technikai együttműködési programok (az „IP Key” programok) végrehajtása Kínával, Délkelet-Ázsiával és Latin-Amerikával.	Bizottság/megfigyelőközpont	2018–2019.